

Urinvejslidelser hos søer.

Diagnostik

Mistanke om urinvejslidelser hos søer i en besætning opstår oftest ved observation af søer, hvis urin kan være mørkfarvet (kan skyldes manglende vandoptagelse), med saltudfældninger, blodig eller pustilblandet.

For at vurdere lidelsens udbredelse på besætningsplan her og nu (prævalensbestemmelse) bør følgende institueres:

- Udtag midtstråleurin fra drægtige søer. Prøverne mærkes med soens nummer. Stikprøvestørrelsen bestemmes af antal søer i drægtighedsafdelingen, den estimerede prævalens samt ønskede konfidensniveua og præcision (se skema i Diseases of Swine side 1115 (8.nde udgave).
- Urinprøverne undersøges:
 - i. Ved inspektion. Uklare, slimede eller blodtilblandede urinprøver indikerer urinvejsproblemer. Mere end 20% pos. urinprøver = besætningsproblem.
 - ii. Ved dyrkning på autoriseret laboratorium.
 - iii. For pH, vægtfylde og mikroskopi på eget laboratorium.
- Udvalgte søer sendes til USK på slagteriet. (NB! Resultaterne af denne undersøgelse kan ikke bruges til prævalensbestemmelse, da de ikke er tilfældigt udvalgte).
- Besætningen undersøges for prævalens af benlidelser, der kan foranledige, at søerne ikke gerne står længe nok til at optage tilstrækkelige mængder vand.

Profylakse

- Undgå kulde og/eller træk i lejet.
- Søer, der kan mistænkes for at have urinvejslidelser skal løbes ved KS.
- Implementer hygiejneforanstaltninger ved udøvelse af fødselshjælp: Afvaskning og desinfektion med f.eks. Virkon-S af ydre kønsorganer, samt brug af explorationscreme.
- Implementer hygiejneforanstaltninger for løbning ved orne og KS: Afvaskning og desinfektion med f.eks. Virkon-S.
- Orner, der har tendens til at lædere søerne under løbning skal udsættes, ligesom disse skader skal imødegås ved løbning (grus, foderkalk, strøelse i løbesti)
- Benlidelser hos søerne skal undgås ved hurtigt indsat behandling / klovbeskæring / rettidig udsætning / skridsikker gulvbelægning (se speciel anvisning vedr. benlidelser).
- Foretag stikprøveundersøgelser af vandforsyningen ved at undersøge, hvor meget vand, der tildeles pr. minut i alle afdelinger for søer. Stikprøvestørrelsen afhænger af antal ventiler pr. afdeling, den estimerede prævalens samt ønskede konfidensniveua og præcision.*

- Der indføres en procedure i besætningen, så den person, der flytter en so altid checker dens kommende vandventil, og en procedure der sikrer at ventiler gennemgås når der har været lukket for vandet eller gennemført rørarbejder.

* **Reference:** (se skema i Diseases of Swine side 1115 (8.nde udgave).

Behandling

Afhængig af de laboratoriemæssige fund og den fundne prævalens af urinvejslidelser i besætningen institueres en behandling.

Sænkning af pH i urinen på søerne:

- Søerne tildeles 60 g citrosyre på foderet daglig i 14 dage.

Øgning af vandoptagelsen:

- Efter det er sikret, at alle søer har fri adgang til rigelige mængder frisk drikkevand, øges saltindholdet i foderet.

Antibiotikabehandling:

- Ved en prævalens på > 10 % institueres en behandling af hele soholdet.
- Valg af antibiotika afhænger af mikrobiologiske fund. Det er vigtigt, at en evt. injektionsbehandling der opfølges af oral medicinering har samme aktive stof.
- Som standardbehandling anbefales amoxicillin, da dette næsten udelukkende udskilles via nyrene i aktiv form.
- Enten:
 - i. Alle søer gives en injektionsbehandling med amoxicillin Inj. 150 mg/ml i en dosis på 1 ml/10 kg.
 - ii. De følgende 4 dage tildeles søerne een gang daglig amoxicillin opl. pulver 51% i en dosis på 4 g pr 100 kg oven på foderet.
- Eller:
 - i. Alle søer tildeles amoxicillin opl. pulver 51% i en dosis på 4 g pr 100 kg oven på foderet 2 gange den første dag.
 - ii. De følgende 4 dage tildeles søerne een gang daglig amoxicillin opl. pulver 51% i en dosis på 4 g pr 100 kg oven på foderet.